

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Deres ref:
Vår ref: 2021/65644
Dato: 30.06.2021
Org.nr: 985 399 077

Statens tilsyn for planter, fisk, dyr og næringsmidler

UTTALE TIL KONSESJONSSØKNAD TIL TVEITAFOSS KRAFTVERK I BJOREIO, EIDFJORD KOMMUNE

Vi viser til hørings sak med ref. 201902733, vedrørende søknad om fortsatt drift av Tveitafoss kraftverk i Bjoreio. Saken er mottatt av oss 25. mars 2021, og høringsfrist er angitt å være 1. juli 2021. Denne saken er vurdert sammen med hørings sak med ref. 201500615; revisjon av konsesjonsvilkår Eidfjord Nord.

Hardanger Energi AS søker i denne saken om tillatelse til drive det eksisterende kraftverket Tveitafoss videre; enten med dagens to aggregater eller ved hjelp av det nyeste aggregatet + bygging av nytt kraftverk - Tveitafoss II. Bakgrunnen for søknaden er at Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) 07. oktober 2019 vedtok at dagens Tveitafoss kraftverk skal konsesjonsbehandles i medhold av vannressurslovens §66. Årsaken knyttes til behov for vilkår som ivaretar fiskebestandene i vassdraget.

Uttale i relasjon til Lov om dyrevelferd

Lov om dyrevelferd forvaltes av Mattilsynet, og omfatter forhold som påvirker velferd hos dyr og fisk. Loven omtaler også forhold som kan medføre «fare» for lidelse, slik at også forebyggende tiltak vurderes som relevante.

Mattilsynet vurderer på generelt grunnlag at vassdragsreguleringer kan ha direkte påvirkning på fiskenes tilgjengelige leveområde. Endringer i miljøet der fisken oppholder seg kan igjen påvirke fiskevelferden negativt, og det er med bakgrunn i dette vi ønsker å kommentere søknaden som omhandler drift av kraftverk i Bjoreio.

Ved regulering av vassdrag er det flere forhold som kan være aktuelle å vurdere, herunder raske endringer i vannføring og risiko for at fisk skades i turbiner e.l. Tilstrekkelige mengder vann er essensielt for at fisk skal kunne overleve og trives, og er slik en forutsetning for god velferd. Ved en hurtig nedtapping / reduksjon i vannføring vil det være høy risiko for at fisk fanges i områder med liten / ingen vannutskifting. Dårlig vannkvalitet, mekaniske skader og økt predasjon kan da raskt true velferden til denne fisken, og i verste fall medføre død for individene som er rammet. Dette vil dermed kunne være et klart brudd på dyrevelferdsloven

I NVE sitt innkallingsbrev av 7. oktober 2019 er de anadrome fiskebestandene i Bjoreio beskrevet å ha stor verdi. NVE er også kjent med at det har oppstått uønskede raske vannstandsendringer i dette vassdraget som følge av driften av Tveitafoss kraftverk. Det ble i 2006/2007 installert en omløpsventil i forsøk på å løse utfordringer med tørrfall nedstrøms, men også i senere tid har det oppstått tilsvarende problemer.

I søknaden presenteres det mulige tiltak for å redusere dødelighet hos smolt gjennom turbiner samt forbedring av omløpsventil(er). Ved en eventuell utbygging er nytt utløp planlagt slik at det blir redusert inngrep i anadrom strekning, med mindre hydrauliske endringer og stabil vannstand i de øverste kulpene. For alternativet med bygging av nytt kraftverk vurderes konsekvensen som middels positivt, med forbedring av forholdene for laks og sjøørret sammenlignet med dagens status. Kun ombygging av eksisterende kraftverk regnes for å kunne ha mye av de samme positive påvirkningene, men da med mer begrenset kapasitet til omløpsventil.

Mattilsynet mener på generelt grunnlag at det bør foreligge tiltak som til enhver tid sikrer adekvat vannføring for fisk i regulerte vassdrag. Reduksjoner i vannføring bør skje så langsomt at fisken har en reell mulighet til å flytte seg over til dypere vann. Eventuelle andre avbøtende tiltak bør videre settes inn der aktuelt (i tilknytning til turbiner, utslipp av ev. overskuddsvann osv.), og hensyn til fiskevelferd bør så langt som mulig ivaretas også i en ev. utbyggingsfase.

Med hilsen

Christine Pettersen

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*